

Het verslag van werelddag 2008

19 november 2008, Werelddag tegen Kindermishandeling was een mooie dag in het schitterende kader van het "Vlinderpaleis", met veel aanwezigen en veel persbelangstelling.

H.K.H. Prinses Mathilde zegde in haar toespraak dat ze de strijd tegen kindermishandeling en -verwaarlozing blijft steunen omdat het gewoon niet kàn dat kinderen geëxploiteerd worden of dat men hun welzijn en ontwikkeling schaadt. Nadien drukte ze op de rode knop om het eerste filmpje van het STUKYOUTOO project officieel op Youtube te zetten.

Jeugdrechter Fabienne Nackaerts reageerde dat het goed is dat er bijzondere aandacht wordt besteed aan de slachtoffers van kindermishandeling en dat het goed is dat jongeren hun ervaringen en bedenkingen rond kindermishandeling kunnen delen met leeftijdsgenoten. Maar ze voegde er ook aan toe dat we het als maatschappij aan onze noodlijdende kinderen verplicht zijn ieder kind perspectief en zekerheid te bieden.

Marleen Dejonckheere, directrice van het centrum voor integrale gezinszorg BZN De Stobbe opende met een sterke casus van een gezin dat reeds 12 jaar geleden gekend stond bij politie en hulpverlening maar waar al die tijd het geweld is blijven voortduren. Nogmaals herhaalde ze dat het schitterende traject dat de samenleving voorziet als een kind van zijn fietsje valt en zijn beentje breekt ook moet gerealiseerd worden voor het kind slachtoffer van gezinsgeweld.

Zowel Gouverneur Cathy Berx en Burgemeester Patrick Janssens benadrukten in hun tussenkomst dat ze hun verantwoordelijkheid voor deze kinderen willen opnemen. De aanwezigen keken vervolgens geboeid en ontroerd naar de 9 filmpjes die werden vertoond en naar het interview met de jongeren. Oprecht, helder en authentiek en met humor hebben jongeren in beelden deze problematiek vertaald.

Verder bracht de stadsdichter Joke van Leeuwen het gedicht 'ben ik'. Een stamelend maar, voor slachtoffers, zeer herkenbaar gedicht dat af sloot met een krachtig appel. "Zie wat ik zeg dat ik niet zeggen kan!" roept ons op om alert te zijn voor kinderen die in het verborgene met geheim geweld moet leven.

Tot slot zong Philip Robrecht "Wij zullen doorgaan" waarbij werd aangeven dat we onze verantwoordelijkheid zullen blijven opnemen en ons zullen blijven inzetten om van "veilige kinderjaren" een topprioriteit te maken. Alle aanwezigen kregen een bedrukt omslagje met papieren zakdoekjes een klein teken van aandacht voor kindertranen.

Nadien ging het evenement verder op het Theaterplein voor HetPaleis, tempel van kinder- en jongerencultuur, waar op de luifel de laatste zin van het gedicht prijkt als een blijvend baken in de stad.

Toespraak van HKH Prinses Mathilde op de Werelddag tegen Kindermishandeling, Antwerpen, 19 november 2008

Dames en Heren,
Beste meisjes en jongens,

Dat we hier vandaag opnieuw samenzijn voor de Werelddag tegen Kindermishandeling is veelzeggend. Maar dat de maatschappij zich engageert om de aandacht hierop te vestigen, verheugt mij dan weer. Gelukkig is dit probleem dan toch bespreekbaar geworden.

Ik blijf de strijd tegen kindermishandeling en -verwaarlozing steunen omdat het gewoon niet kàn dat kinderen geëxploiteerd worden of dat men hun welzijn en ontwikkeling schaadt. Aandacht en een rigoureuze aanpak blijven nodig. Ik zou durven zeggen - nu meer dan ooit.

Het is immers bedroevend vast te stellen dat kindermishandeling die leidt tot kleutersterfte, spijtig genoeg tot op vandaag nog vaak voorkomt – en dat mishandeling juist voorkomt in de huiselijke kring, die kinderen geborgenheid, veiligheid en liefde zou moeten geven. Maar ook buiten het gezin moeten we alert blijven: op school, in de vereniging, binnen de vriendenkring. Zelfs tussen leeftijdgenoten vindt onverantwoord gedrag plaats. Het is belangrijk tijdig signalen op te vangen die kunnen wijzen op specifieke vormen van mishandeling.

Ik blijf dan ook herhalen dat "elk kind belangrijk is" en dat "elk kind evenwaardig is en de beste kansen verdient in het leven" We moeten ouders die het nodig hebben, ondersteunen om deze doelstelling te bereiken.

Een mishandeld kind draagt een geheim verdriet met zich mee dat het vaak niet kan uiten. Daarom is het zo belangrijk om bewustwording en preventie centraal te plaatsen in de aanpak van deze schrijnende toestanden.

Tot de jongeren hier aanwezig -maar ook elders- zeg ik het volgende:

Voor jongeren zoals jullie, die zich inschrijven in deze logica van preventie, die zelf actief het heft in handen nemen, heb ik veel bewondering.

Ik kijk dan ook echt uit naar jullie werk van de voorbije weken op school. Voor het eigen leed is er immers geen betere spreekbuis dan zijn leeftijd- en lotgenoten.

De filmpjes die jullie gemaakt hebben en die straks via het populaire YouTube de wereld worden ingestuurd, kunnen niet anders dan een positief effect hebben.

Jullie bijdrage zal zeker een enorme steun betekenen voor de jongeren die het slachtoffer zijn van misbruiken. Het zal hen helpen uit hun isolement te treden. Jullie boodschappen op het internet zullen hen helpen de opgelopen schade zowel aan de binnenkant als aan de buitenkant te verzachten. Omdat jullie "laten zien, wat zij niet zeggen"...

Jullie hebben dat schitterend gedaan!

Dames en Heren,

Ik kijk samen met u met nieuwsgierigheid uit naar het resultaat, al ben ik er nu al van overtuigd dat de impact ervan groot zal zijn. Ik heb er alle vertrouwen in dat kinderen die slachtoffer zijn van gezinsgeweld er zich door gesterkt zullen voelen in hun zelfbeeld en waardigheid.

Ik nodig u nu graag uit te luisteren naar de jongeren zelf!

Toespraak van Fabienne Nackaerts op de Werelddag tegen Kindermishandeling, Antwerpen, 19 november 2008

Mevrouw,
Mevrouw de Provinciegouverneur, Mijnheer de Burgemeester, Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Procureur, Mijnheer de Stafhouder,
Dames en heren,
Jongens en meisjes,
Het onderwerp van onze samenkomst, kindermishandeling, is niet bepaald een vrolijk onderwerp.

Maar toch krijg ik hier vandaag een warm gevoel. Een warm gevoel omwille van de bijzondere aandacht die aan de slachtoffers van kindermishandeling wordt besteed. Een warm gevoel ook omwille van het forum dat jongeren hier krijgen om hun ervaringen en bedenkingen rond kindermishandeling te delen met leeftijdsgenoten, om samen rond dit onderwerp aan de slag te gaan.

In een wereld waar mensen steeds eisender tegenover elkaar staan, ook tegenover de zwakkeren in onze samenleving, vaak zonder elkaars grenzen te respecteren, is het bijzonder belangrijk om samen stil te staan bij datgene tot wat dergelijk gedrag kan leiden.

De jongeren hier aanwezig, jullie, zijn de volwassenen, de ouders van morgen. En het is goed dat jullie leren alert te zijn voor de spijtige werkelijkheid waar sommige kinderen dagdagelijks mee moeten leven.

Wanneer we aan kindermishandeling denken, denken we in de eerste plaats aan kinderen die thuis fysiek mishandeld of misbruikt worden.

Hier op de jeugdrechtbank in dit gebouw komen dag in dag uit kinderen over de vloer met een hele waaier van problemen.

- We zien kinderen die thuis vernederd worden, waar niet naar wordt omgekeken.
- We zien ouders die in een echtscheiding de kinderen als speelbal gebruiken om wraak te nemen op de andere ouder.
- We zien kinderen die dagelijks getuige zijn van de agressie tussen hun ouders.
- We zien ook kinderen die geen ouders hebben, die soms uit een ver land hier naartoe komen en die in hun thuisland en onderweg mishandeld, gebruikt en gekwetst zijn.

Ook dat in kindermishandeling.

Wat mij als jeugdrechter treft in al deze dossiers, wat als een rode draad door al deze dossiers loopt, is de loyaliteit van deze kinderen. Ik heb als jeugdrechter geleerd dat als je kind tegen je zegt "mama, jij bent de allerliefste van de hele wereld", dit niet noodzakelijk betekent dat je de taak als ouder goed vervult. Kinderen blijven oneindig lang loyaal aan hun ouders.

En het is die loyaliteit die het zo bijzonder zwaar maakt voor de kinderen die slachtoffer zijn van mishandeling in hun gezin, om ermee naar buiten te komen. Het is ook ondermeer die loyaliteit die de hulpverlening zo moeilijk maakt.

Het is een hele opdracht om kinderen die in een schrijnende situatie leven, te helpen om met hun problemen prijs te geven en om hen de nodige ondersteuning te bieden zodat zij kunnen opgroeien in een veilige en warme omgeving.

Een eerste stap, en hierin hebben we allemaal een belangrijke rol, is alert zijn en luisteren naar kinderen. Al diegenen die met kinderen te maken hebben, familie, buren, vrienden, leraren, hulpverleners, moeten aandachtig zijn voor de signalen die kinderen uitzenden, door hun verhalen, door hun gedrag, in hun spel. Wanneer kinderen op één of andere manier de hen soms van thuis opgelegde taboes doorbreken, moeten wij naar hen luisteren zonder hen te bruuskieren. We moeten hen laten zien dat er volwassenen zijn waarop zij wel kunnen vertrouwen.

Een tweede stap is kinderen blijven steunen en bevestigen in de weg die zij zijn ingeslagen. Want de loyaliteit zorgt ook voor schuldgevoelens. Indien een kind met een verhaal van mishandeling en verwaarlozing naar buiten komt, kan dit verstrekkende gevolgen hebben voor het gezin. Kinderen

moeten blijven beseffen dat zij de slachtoffers zijn van de situatie en niet de schuldigen. Anders geraken kinderen, door hun schuldgevoelens, voor een tweede maal getraumatiseerd.

En een derde stap is het zo snel mogelijk bieden van stabiliteit en veiligheid. Kinderen moeten erop kunnen vertrouwen dat zij, als zij dan met hun problemen naar buiten komen, ook effectief snel de gepaste hulp zullen krijgen. Het is evident dat er in een eerste fase een periode van onzekerheid zal zijn, een periode waarin de hulpverlening een duidelijk beeld moet trachten te krijgen van de problemen, dat men moet nagaan wat er precies aan de hand is.

Maar deze periode moet zo kort mogelijk worden gehouden. En daarna moeten kinderen ofwel, als het kan, terug naar hun gezin met de nodige begeleiding, ofwel, als het moet, moet voor hen elders een veilige thuis worden gevonden.

Ik stel vast, en ik zeg dit met absoluut respect voor de enorme inzet van vele hulpverleners die elke dag opnieuw hun hart en hun energie aan onze kinderen geven, dat we hierin als maatschappij nog vaak te kort schieten.

Ik stel vast dat we, nadat kinderen de moeilijk stap hebben gezet om hun schrijnende situatie aan te kaarten, vaak niet in de mogelijkheid zijn om adequaat te reageren, maar dat we noodgedwongen met deze gekwetste kinderen een lange weg van verschillende plaatsingen moeten afleggen, dat er een lange tijd met deze kinderen wordt geleurd van het ene centrum naar het andere tehuis tot er een langdurige oplossing wordt gevonden. En als zij dan langdurig uit huis worden geplaatst, dan is er voor een aantal onder hen nog geen zekerheid dat zij daar effectief zullen kunnen opgroeien.

Toen ik pas jeugdrechter was, werd ik verzocht een aantal broertjes en zusjes te ontvangen op mijn kabinet om hen tot de orde te roepen omdat zij zich in het tehuis waar zij geplaatst waren, niet correct gedroegen. Er werd mij gevraagd om hen de duidelijke boodschap te geven dat, indien dit gedrag werd verder gezet, zij niet langer in het tehuis konden blijven.

Ik vond dit zeer confronterend. Kinderen die stout zijn, mogen een tijdje niet op de computer, of zij moeten naar hun kamer of krijgen een tijdlang huisarrest. Maar wanneer kinderen die niet bij hun ouders kunnen wonen, omwille van hun gedrag, niet langer op de plaats kunnen blijven waar zij een nieuwe thuis trachten te vinden, dan worden zij wel bijzonder streng gestraft.

Onlangs sprak ik met een hulpverlener die het woord 'kindercarousel' in de mond nam. Hij sprak van een kind van 8 jaar dat bij hem was toegekomen en dat voordien reeds op 7 verschillende plaatsen werd opgevangen.

Deze toestanden zorgen ervoor dat de al zeer gekwetste kinderen zich opnieuw afgewezen voelen en hierdoor soms bijkomende trauma's oplopen.

Ik weet dat er initiatieven worden genomen om aan dit probleem te verhelpen. Ik ben er mij ook van bewust dat het geen gemakkelijke opdracht is.

Er is het gekende plaatsgebrek in de sector van de jeugdzorg, zowel voor de hulpverlening thuis als in tehuizen. Wanneer plaatsgebrek het nieuws haalt, gaat het vaak over jongeren die misdrijven hebben gepleegd. Maar voor de kinderen die vandaag onze aandacht krijgen, stellen zich dezelfde problemen en, volgens mij, met nog verstrekkender gevolgen.

Maar ook de wijze waarop beschikbare plaatsen worden verdeeld over behoeftige minderjarigen en de ondersteuning van de tehuizen om hen toe te laten de minderjarigen die hen zijn toevertrouwd, ook in moeilijke dagen, verder te begeleiden, zijn voor verbetering vatbaar.

Het is hier en nu niet de tijd of de plaats om de oorzaken en remedies van deze problematiek verder uit te diepen.

Maar we zijn het als maatschappij wel aan onze noodlijdende kinderen verplicht om hierover een breed debat te voeren, waarbij we buiten de bestaande lijnen moeten durven denken. Ook deze kinderen maken deel uit van onze samenleving van morgen. En om evenwichtig te kunnen opgroeien, om een toekomst te kunnen opbouwen, heeft ieder kind perspectief en zekerheid nodig.

Ik wil afsluiten met een de volgende anekdote:

Nog niet zo lang geleden kwam er een jongetje bij een collega-jeugdrechter. Hij had gehoord dat dit gebouw het vlinderpaleis werd genoemd. Hij vertelde de jeugdrechter dat hij wat teleurgesteld was, want hij had gedacht dat in het paleis overal vlinders zouden rondfladderen. Een mooi beeld. Nu, ik denk dat dit jongetje gelijk had. Eigenlijk komen hier, op de jeugdrechtbank, dagelijks vlinders binnengevlogen in ons paleis. Het zijn de kinderen zelf en ze zijn vaak gekwetst aan één of meer vleugels. En we mogen niet rusten of berusten zolang we niet voor elke vlinder die hier binnenvliegt, alles in het werk hebben gesteld om ervoor te zorgen dat hij, als hij dit paleis verlaat, als zijn dossier wordt afgesloten – vaak pas op het moment van zijn meerderjarigheid, hier met sterke vleugels terug buiten vliegt zodat hij met voldoende zelfvertrouwen aan het volwassen leven kan beginnen.

Dank u voor uw aandacht.

Toespraak van Marleen Dejonckheere op de Werelddag tegen Kindermishandeling, Antwerpen, 19 november 2008

Bond zonder Naam vraagt de realisatie van een veiligheidsplan voor kinderen, slachtoffer van huiselijk geweld.

12 jaar geleden, Kerstavond '96 was het, toen ze vanuit het ziekenhuis bij BZN De Stobbe werd binnengebracht. Vooraan de 30 en 6 kinderen. Haar gezicht blauw gestampt door haar man. Kort daarvoor was ze het kind waarvan ze zwanger was verloren als gevolg van het geweld. Herhaalde opnames in het ziekenhuis hadden gemaakt dat de dokters nu naar ons doorverwezen. Wat we zagen was een verwilderd gezin waarbinnen geweld alomtegenwoordig was.

Na drie maanden beslist de vrouw dat ze met haar kinderen alleen wil gaan wonen. We waren bezorgd en informeerden jeugdbrigade en andere diensten... meer konden we niet...

Een paar weken geleden kregen we een bezorgde telefoon van een jonge maatschappelijk werkster die bij het gezin langs ging. Bij haar aankomst hoorde ze het geroep tot op de straat. Binnen werd gevochten. De blauwe lijn werd gebeld,... de vrouw werd verhoord en doet haar verhaal van jarenlange mishandeling. De man werd verhoord en ontkende alles. Men liet hem terug naar huis gaan... U hoort het goed , hij ging terug naar huis.

Er is weinig verbeelding voor nodig om je voor te stellen wat er bij zijn thuiskomst kan gebeurd zijn. 4 Van de kinderen die 12 jaar geleden bij ons werden binnengebracht als slachtoffertjes van huiselijk geweld, zijn vandaag jonge mensen met een strafblad geworden. Ze hanteren zelf de taal van het geweld. Ze hebben dossiers bij ziekenhuizen, bij jeugdrechters, politie, en bij ons. Ze brachten tijd door in instellingen. Het geweld is al die jaren blijven duren.

Engeland en premier Brown worden deze dagen wakker geschud door de zaak van baby P. Het kindje werd maandenlang gemarteld door de vriend van zijn moeder. Het gezin stond onder toezicht van de sociale dienst.

Er waren signalen genoeg. De kleine P liep in 2007 over een periode van 8 maanden meer dan 50 verwondingen op. Meer dan 60 maal kregen de ouders bezoek van sociale werkers en gezondheidsexperts, maar niemand achtte het nodig het kindje bij de moeder weg te halen.

Ook bij ons zijn kinderen overleden. In 2004 haalde de driejarige S. uitvoerig de pers toen hij stierf na verwaarlozing en mishandeling. Moeder had het kind drie dagen achtergelaten bij een drugsverslaafde vriend, die S zodanig mishandelde dat hij stierf. Het gezin was bij diverse diensten gekend.

Deze kinderen zijn overleden. De kinderen die 12 jaar in een gewelddadige omgeving zijn opgegroeid zijn geestelijk vermoord.

In de zaak van Baby P in Engeland blijkt dat 4 ministers 6 maanden voor de dood van baby P gewaarschuwd werden voor de slechte werking van de sociale diensten.

4 Jaar geleden vroegen wij op de Grote markt aan de drie beleidsniveaus om het crisisvolle van de toestand 'bij ons' te erkennen. Iemand moet voor fundamentele verandering zorgen.

We staan hier voor de 4e keer op rij en vragen met aandring om de ernst van de toestand te erkennen en van daaruit te zorgen voor de realisatie van een kwalitatief korte keten veiligheidsplan voor kinderen die slachtoffer zijn van geweld binnen hun gezin.

Onze samenleving voorziet in een schitterend traject voor het kind dat van z'n fietsje valt en zijn beentje breekt. Een even schitterend plan kan gerealiseerd worden voor het kind dat slachtoffer is van gezinsgeweld.

Wordt Antwerpen de eerste stad – provincie die prioriteit geeft aan het realiseren van een degelijk veiligheidsplan ? Alle actoren zijn in dit huis bijeen. Justitie, het hoofd van de politie, zorgsector, beleidsmensen en de jonge mensen die alvast met hun werk aangeven dat ze veilige kinderjaren een topprioriteit vinden.

We zien de complexiteit van de positie van beleidsmensen. Het systeem waarbinnen politici moeten werken is niet min. Zoveel complexe dossiers die je aandacht opeisen, bovendien riskeer je afgestraft te worden indien je noodzakelijke maar onpopulaire maatregelen treft. Politieke moed kan politieke zelfmoord zijn.

En toch... we zijn het met de Britse arts en schrijver Theodore Dalrymple eens dat misdadigers zich voor hun misdaden niet kunnen verbergen achter een ongelukkige jeugd. Elke dag verwachten we van jonge mensen die opgegroeid zijn in een terreuromgeving dat ze opstaan uit het systeem dat hen geschaad heeft en dat ze verantwoordelijkheid opnemen voor hun gedrag. Hoeveel ze ook geleden hebben, we moedigen hen aan uit de onmacht te stappen en het beste in zichzelf te ontwikkelen. Wanneer dat gebeurt wordt een wezenlijk verschil gerealiseerd.

Ook BZN De Stobbe wil zich niet langer verbergen achter het ekskuus van falende systemen. Vorig jaar zijn we uit de onmacht en naar de rechter gestapt omdat een kind niet de veiligheid kreeg waar het recht op heeft. We hebben toen de ministers van Justitie en van Welzijn gedagvaard. Volgend jaar in april komt de zaak ten gronde voor. Zou het niet schitterend zijn indien we tegen die tijd zouden kunnen aantonen dat het beleid het probleem ten gronde heeft opgepakt ?

Wij geloven meer dan ooit dat we beleidsmensen hebben die bereid zijn om uit de onmacht van 'hun' systeem te stappen. Beleidsmensen die hun verantwoordelijkheid willen opnemen. Het is die moed en verantwoordelijkheidszin die onze samenleving nodig heeft, wellicht meer dan wat ook.

Dank de steun, van de Provincie en de Stad ,zijn gezinsdiagnostiek en gezinsbehandeling reeds een feit. We blijven echter met z'n allen veel te laat komen indien politiemensen bij intra familiaal geweld niet de mogelijkheid hebben om in afwachting van het onderzoek, veiligheid voor het gezin te installeren en indien er geen kwalitatieve trajectopvolging gerealiseerd wordt.

Bond zonder Naam De Stobbe vraagt Gouverneur Kathy Berckx, Burgemeester Patrick Janssens, Minister van Justitie Jo van Deurzen, Minister van Welzijn Steven van Ackere en onze schepen sociale zaken Monica Deconinck om met hoogdringendheid een overleg te organiseren tijdens hetwelk de afspraken gemaakt worden, nodig voor de realisatie van crisisopvang en trajectbegeleiding voor kinderen, slachtoffer van huiselijk geweld.

Yes, we can... het is weinig origineel als slotzin maar het is de beste samenvatting van de overtuiging van waaruit we hier voor de 4e keer op rij staan.

Gedicht 'ben ik', stadsdichter Joke van Leeuwen

ben ik niet goed wel goed ben ik
ben ik niet niet van mij ben ik van
ongevraagde krassers in mijn kas
draag ik geen veilig vel mag ik
geen dak van licht dat dit dat dit
weg weg en alles alles dan

zie wat ik zeg dat ik niet zeggen kan